

BU YAZ BİRÇOK BÜYÜK OTEL KAPALI KALABİLİR: "Bu yaz birçok büyük otelin kapalı kalması endişesini taşıyorum. Gündemdeki 'sertifikalı otel' uygulaması işletmeler ve turistler için zorlayıcı olabilir."

EDELSTAAL GROUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI TURGUT TORUNOĞULLARI:

"TURİZM SEKTÖRÜ ZORLU BİR SÜRECİN EŞİĞİNDE"

"Koronavirüs nedeniyle dünya ekonomisini zorlu bir süreç bekliyor. Bu süreçte en çok sıkıntı yaşayacak sektörlerin başında turizm geliyor. Turizm sektörünün partneri durumundaki havayolu taşımacılığında, birçok dev firma ya yardım talebinde bulundu ya da iflas aşamasına geldi. Türkiye ekonomisinin önemli dinamiklerinden biri olan turizm sektörü zorlu bir sürecin eşikinde."

ÖZEL RÖPORTAJ / SİNAN SAYGI

Yeni Tip Koronavirüs (COVID-19) salgını gerek dünya gerekse Türkiye ekonomisini oldukça olumsuz etkiledi. Uzmanlar ekonomik tablonun pandemi sonrasında daha net anlaşılabilirliğini ifade ediyor. Pandemiden en çok etkilenen sektörlerin başında kuşkusuz turizm sektörü geliyor. Kasım 2015'te Rusya ile yaşanan uçak krizi, sonrasında havalimanı saldırısı ve darbe girişimi ile oldukça zor bir dönemden geçen turizm sektörü şimdi de pandemi tehdidiyle karşı karşıya. Edelstaal Group ve Orka Oteller Zinciri Yönetim Kurulu Başkanı Turgut Torunoğulları, Yeni Tip Koronavirüs (COVID-19) salgınının Türkiye turizm sektörüne olan etkilerini Ekovitrin'e anlattı.

■ **Turgut Bey, tüm dünyayı etkisi altına alan Yeni Tip Koronavirüs (COVID-19) salgını gerek ekonomiyi gerekse turizm sektörünü nasıl etkiledi?**

Koronavirüs nedeniyle dünya ekonomisini zorlu bir süreç bekliyor. Bu süreçte en çok sıkıntı yaşayacak sektörlerin başında turizm geliyor. Turizm sektörünün part-

neri durumundaki hava yolu taşımacılığında, birçok dev firma ya yardım talebinde bulundu ya iflas aşamasına geldi. Türkiye ekonomisinin önemli dinamiklerinden biri olan turizm sektörü de zorlu bir sürecin eşiğinde. Kasım 2015'te Rusya ile yaşanan uçak krizi, sonrasında havalimanı saldırısı ve darbe girişimi ile sancılı bir süreçten geçen sektör geçen yıl yeniden toparlanma eğilimine girdi. Turizm yatırımcıları, 2020'ye yönelik yenileme ve kapasite artırma yatırımları yaptı.

“DIŞ TURİZM KARŞILIKLI UÇUŞLARIN AÇILMASINA GÖRE CANLANACAK”

■ **Önceki yıllarda turizm sektörü çeşitli krizlerle karşı karşıya kaldı. Turizmcileri özellikle 2020 yılından oldukça umutluydu. Eğer pandemi yaşanmasaydı 2020, turizmde bir rekor yıl olabilirdi. Neler söyleyeceksiniz?**

2020 yılına dair beklentilerimiz haliyle çok yüksekti. Ancak 2020 yılı turizm sezonuna koronavirüs salgınının gölgesinde girdik. Turizm Bakanlığı, sezonun iç turizmde Mayıs ayı sonunda başlayabileceği-

ne işaret ediyor. Dış turizm ise ülkeler arasındaki anlaşmalara ve karşılıklı uçuşların açılmasına göre canlanacak.

“2020 ATILIM YILI OLACAKTI”

■ **Turizm sektöründeki bu belirsizlik ortamı sizce ne zaman sona erebilir? Öngörülerinizi bizlerle paylaşır mısınız?**

Turizm sektörü, beraberindeki birçok sektörü de canlandıran bir yapıya sahip. 2020'de beklediğimiz atılım dönemi nedeniyle çok sayıda turizmci büyük yatırımlar yapmıştı. Haliyle turizm sektörüne hizmet sağlayan birçok sektör de önemli yeni yatırımlara imza atmıştı. Hem turizmciler hem turizm bölgelerindeki üreticiler, şimdi 'sezon ne zaman açılacak, ne zaman normaleşeceğiz' gibi sorular soruyor ve net cevaplar arıyor. Bu belirsizlik ortamı hepimizi tedirgin ediyor.

“YÜZDE 50 DOLULUK AŞILAMAYACAK, ŞARTLAR BUNU GÖSTERİYOR”

■ **Anladığımız kadarıyla turizmcilerin kafasında birçok soru işareti var. Turizm sektöründe uygulanacak pandemi tedbir-**

leri sezonu sizce nasıl etkileyecek?

Sezon başlasa da önümüzde bir dizi soru işareti olmaya devam ediyor. Sertifikalı otel uygulaması ile ilgili belirsizlikler var. Sertifikaların nasıl, neye göre alınacağı, otellerde hangi kuralların zorunlu hale geleceği henüz net değil. Yapılan açıklamalardan anladığımız, yeni dönemde otellerde 'sosyal mesafe' kurallarına göre önlemler alınacak. Örneğin, yüzde 50 doluluk oranı aşılamayacak, maskeli ve özel kıyafetli personel çalıştırılacak, turistleri taşıyacak uçaklarda, otobüslerde yine sosyal mesafeye göre düzenlemeler yapılacak. Otellerde konaklayan misafirlerin sosyal mesafeyi koruması için de bir dizi ayarlamaların yapılmasını bekliyoruz. Kumsal, restoran, oyun ve etkinlik alanları, havuz gibi ortak alanlarda sosyal mesafe korunsun diye önlemler almak ve katı kurallar uygulamak gerekecek. Misafirlere ortak alanlarda maske takma zorunluluğu getirilebilir. Bu önlemlerin uygulamasının hem işletmeler, hem misafirler açısından ciddi zorluklar doğuracağı kanaatindeyiz. İşletmeler açısından maliyetler çok yükselebilir ve bu da fiyatla-

ra olumsuz bir şekilde yansiyabilir. Misafirler açısından ise 'dinlenme ve özgür hissetme' amacıyla çıkılan tatilin katı korona kuralları nedeniyle dayanılmaz hale gelmesi söz konusu olabilir.

“BÜYÜK OTELLER KAPALI KALABİLİR”

■ Bu yaz katı koronavirüs tedbirleri nedeniyle tatil şartları dayanılmaz hale gelebilir diyorsunuz. Konuyu biraz açabilir misiniz?

Türkiye'deki büyük oteller, her şey dahil sistemiyle işletiliyor. Sertifika kuralları pratikte bu sistemden çıkmayı zorunlu hale getirirse, turizmci 'önlemlere karşın turist gelir mi?' endişesi duyabilir. Bu endişe nedeniyle birçok büyük otelin bu yaz kapalı kalması benim için sürpriz olmayacak.

“HÜKÜMET DESTEK OLUYOR”

■ Gerek ekonomi gerekse turizm sektörüne yönelik hükümetin aldığı önlemleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bilindiği gibi milyonlarca kişi otellerde çalışıyor. Oteller, uzun yıllardır kendileri

“Sezona faydalı, kolay ve pratik bir çözümle girersek Temmuz ortalarında turizm sektörü toparlanır ve biz de diğer ülkelere model oluruz. Turizm Bakanımız Sayın Mehmet Nuri Ersoy turizm sektörünü çok iyi biliyor. Bu da turizmcilerin böyle bir ortamda şansı diye düşünüyorum.”

ile çalışan personellerini ellerinde tutmak için bu süreçte elinden geleni yapıyor. Yine hükümetimizin, kısa çalışma ödeneği, ücretli izin gibi birtakım destekleri var. Bunlar da bir ölçüde önemli katkı sağladı. Ancak, sezonluk bir biçimde otellerde çalışan yüz binlerce kişi ise işsiz durumda. Hükümetimiz sağlık açısından muhteşem önlemler alarak dünyaya örnek bir ülke. Bakan Ersoy, sektörü çok iyi bilen bakanımız. İnanıyorum ki; sağlıkta gösterilen örnek çalışma turizmde de olacak. Üretilecek pratik çözümlerle dünyaya örnek ve model olacağız sektörümüz güçlüdür. Devletimizin üreteceği projeleri uygulayarak sıkıntının sonunda güçlenerek çıkacağız. Etrafımıza baktığımızda bunu görüyoruz.

“SAYIN BAKANIMIZ TURİZM SEKTÖRÜNÜ ÇOK İYİ BİLİYOR”

■ Turgut Bey, son olarak turizm sektörüyle ilgili vurgulamak istediğiniz bir mesaj var mı?

Turizm sektörü olarak yaşadığımız bu krizden bazı dersler çıkarmamız gerekiyor. Örneğin turizmi çeşitlendirmemiz lazım. Sağlık artık çok önemli ve bu konuda Türkiye çok iyi konumda. Tatil yörelerindeki büyük oteller geniş araziler üzerine kurulmuş vaziyette. Yani Türkiye pandemisi sürecinde sağlık konusunda daha şanslı. Sezona faydalı, kolay ve pratik bir çözümle girersek Temmuz ortalarında turizm sektörü toparlanır ve biz de diğer ülkelere model oluruz. Turizm Bakanımız Sayın Mehmet Nuri Ersoy turizm sektörünü çok iyi biliyor. Bu da turizmcilerin böyle bir ortamda şansı diye düşünüyorum.